

Repertoriumnummer 2020/
Datum van uitspraak 21 OKT 2020
Rolnummer A/19/02819
☐ Niet aan te bieden aan de ontvanger

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op €	op €	op €

Tussenvonnis
Prejudiciële verwijzing HvJ EU

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel

Vonnis

Aangeboden op
Niet te registreren

Prejudiciële verwijzing

10e kamer - Zaal H

IN DE ZAAK VAN

1. Mevrouw Q
2. Mevrouw R
3. De heer S

Eisers;

Waarvoor meester B. SCHAUMONT loco meester J. DE MAN, advocaat te 9000 Gent, Heernislaan 91 verschijnt;

4. Vennootschap naar vreemd recht **UNITED AIRLINES INC**, met Belgisch bijhuis te 1381 Diegem, Jan Emiel Mommaertslaan 20/B, en ingeschreven in de Kruispuntbank der Ondernemingen met ondernemingsnummer 0464.752.358,

Verweerster,

Waarvoor meester M. WOUTERS, advocate te 1930 Zaventem, Tribes Brussels Airports, Luchthaven Brussel Nationaal 1K verschijnt;

Dit vonnis steunt op de volgende stukken:

- de gedinginleidende dagvaarding van 22 juli 2019;
- de beschikking van 27 september 2019 gewezen krachtens artikel 747 van het Gerechtelijk Wetboek;
- de syntheseconclusie van eiser neergelegd ter griffie op 28 januari 2020;
- de syntheseconclusie van verweerster neergelegd ter griffie op 5 maart 2020;
- de dossiers van partijen.

De Rechtbank heeft de pleidooien van partijen gehoord op de openbare terechtzitting van 23 september 2020.

De Rechtbank heeft de debatten voor gesloten verklaard en de zaak in beraad genomen op 23 september 2020.

De Rechtbank heeft de bepalingen van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken in acht genomen.

I. DE EISEN

1. Eisers

Eisers vorderen de veroordeling van verweerster tot betaling aan eisers de som van EUR 1.800,00, meer de moratoire interesten vanaf 6 september 2018 en meer de gerechtelijke interesten.

Zij vragen verweerster te veroordelen tot de kosten van het geding met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding begroot op EUR 480,00.

2. Verweerster

Verweerster vraagt om de dagvaarding onontvankelijk en ongegrond te verklaren.

Zij vraagt om eiseres te veroordelen tot de kosten van het geding, begroot op EUR 480,00 rechtsplegingsvergoeding.

II. DE FEITEN

1. Eisers hebben via het reisagentschap Your Travel Agency (niet inzake) middels één enkele boeking een reis geboekt van de luchthaven Brussel-Nationaal (België) naar de luchthaven San José International (Verenigde Staten van Amerika) (stuk 1 eisers).

Daarbij hebben zij allen een individueel ticket bekomen dat is uitgegeven door de luchtvaartmaatschappij Deutsche Lufthansa AG, wat blijkt uit het prefix-nummer van het ticket "220" en dat geldt voor de gehele reis van Brussel-Nationaal naar San José (stuk 1 eisers). Echter heeft verweerster de vluchten daadwerkelijk materieel uitgevoerd. Verweerster is een niet-communautaire luchtvaartmaatschappij.

Eisers reizen volgens de boeking naar hun eindbestemming met de volgende vluchten uitgevoerd door verweerster:

- vlucht LH8854 van Brussel (België) naar Newark International (Verenigde Staten van Amerika) met vertrek op 26 juli 2018 om 10u00 lokale tijd en aankomst dezelfde dag om 12u10 lokale tijd;
- vervolgens zouden eisers vlucht UA1222 nemen van Newark International (Verenigde Staten van Amerika) naar San José International (Verenigde Staten van Amerika) met vertrek op 26 juli 2018 om 17u05 lokale tijd en aankomst dezelfde dag om 20u15 lokale tijd.

2. Vlucht UA1222 kende een vertraging en kwam op de bestemming San José, tevens de eindbestemming van eisers, aan met een vertraging van 223 minuten, hetzij een vertraging van meer dan drie uur (stuk 2 verweerster).

Volgens verweerster is de oorzaak van de vertraging een technisch probleem aan het vliegtuig dat vlucht UA1222 zou uitvoeren (punt 2 conclusie verweerster).

3. Bij schrijven van 6 september 2018 brengt de vennootschap Happy Flights (niet inzake) verweerster ter kennis dat zij een schuldvordering van de passagiers zou hebben overgenomen. Zij stelt verweerster in gebreke tot betaling van EUR 600,00 per persoon, hetzij EUR 1.800,00. Zij haalt Verordening (EG) 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 295/91 (hierna "Verordening 261") aan als rechtsgrondslag voor de aanspraak tot betaling (stuk 3 eisers).

Happy Flights verstuurt op 3 oktober 2018 een herinnering aan verweerster omdat er geen antwoord werd gegeven of enige betaling is tussengekomen (stuk 4 eisers).

Verweerster antwoordt op 4 oktober 2018 aan Happy Flights en stelt dat Verordening 261 niet van toepassing is omdat de vertraging zich heeft voorgedaan tijdens de tweede vlucht tussen twee luchthavens binnen de Verenigde Staten van Amerika (stuk 6 eisers).

Happy Flight antwoordt omstandig op 5 oktober 2018 en verwijst naar rechtspraak van het Hof van Justitie om het standpunt van verweerster te weerleggen. Zij maant verweerster aan om over te gaan tot betaling (stuk 7 eisers).

Verweerster antwoordt op haar beurt eveneens omstandig per schrijven van 10 oktober 2018 (stuk 8 eisers).

De raadsman van Happy Flights, tevens de raadsman van eisers, stelt verweerster in gebreke per omstandig gemotiveerd schrijven van 11 oktober 2018 (stuk 9 eisers).

Op 11 oktober 2018 laat verweerster aan de raadsman weten dat zij op haar standpunt blijft (stuk 10 eisers).

Op 3 mei 2019 brengt de raadsman van eisers ter kennis aan verweerster dat de schuldvordering die werd overgedragen aan Happy Flights opnieuw is overgedragen aan eisers. De raadsman stelt verweerster opnieuw in gebreke tot betaling (stuk 11 eisers alsook stukken 14, 15 en 16 eisers).

4. Eisers gaat over tot dagvaarding van verweerster op 22 juli 2019.

III. DE ONTVANKELIJKHEID

5. Verweerster stelt dat de dagvaarding ongeldig zou waardoor de eis onontvankelijk is.

Verweerster meent dat eisers niet aantonen dat zij vorderingsgerechtigd zijn. Nochtans brengen eisers de overeenkomsten van overdracht van schuldvordering in hun voordeel bij (stukken 14,15 en 16 eisers). Zij brengen ook de kennisgeving ervan aan verweerster voorafgaandelijk aan het geding bij (stuk 11 eisers).

De vraag of eisers zijn ingegaan op een voorstel tot minnelijke regeling betreft de gegrondheid van de zaak nadat is komen vast te staan of eisers aanspraakgerechtigd zijn.

Er is geen grond om de dagvaarding als “ongeldig” te beschouwen.

6. Partijen werpen geen excepties van niet-ontvankelijkheid op.
7. De Rechtbank stelt ambtshalve geen middelen van niet-ontvankelijkheid vast.
8. De eis is ontvankelijk.

IV. DE GEGRONDHEID

1. RECHTSKADER

9. Krachtens artikel 3.1, a) van Verordening (EG) 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 295/91 (hierna “**Verordening 261**”), is de Verordening 261 van toepassing “*op passagiers die vertrekken vanaf een luchthaven die gelegen is op het grondgebied van een lidstaat waarop het Verdrag van toepassing is*”.

Een “vlucht” is “*een luchtvervoerhandeling (...) die wordt uitgevoerd door een luchtvaartmaatschappij die het traject ervan vaststelt*” (zie o.a. HvJ, 10 juli 2008, *Emirates*, C-173/07, EU:C:2008:400, punt 40).

Het Hof van Justitie heeft beslist dat rechtstreeks aansluitende vluchten bestaande uit twee of meer vluchten die in het kader van één enkele boeking zijn aangekocht één geheel vormen voor het krachtens Verordening 261 aan passagiers toekomende recht op compensatie (zie o.a. HvJ., 11 juli 2019, *Ceske aerolinie*, C-502/18, EU:C:2019:604, punten 16 en 27 en HvJ., 31 mei 2018, *Wegener*, C-537/17, EU:C:2018:361, punten 18 en 19).

Dit betekent dat bij de beoordeling van de toepasselijkheid van Verordening 261 moet worden gezien naar de aanvankelijke plaats van vertrek en de eindbestemming van die rechtstreeks aansluitende vluchten (zie o.a. HvJ., 11 juli 2019, *Ceske aerolinie*, C-502/18, EU:C:2019:604, punt 16 en HvJ., 31 mei 2018, *Wegener*, C-537/17, EU:C:2018:361, punt 25).

Wanneer de passagiers vertrekken op een luchthaven op het grondgebied van een lidstaat en hun eindbestemming is gelegen op het grondgebied van een derde land, en er een tussenstop wordt gemaakt in een derde land waarbij de passagier van vliegtuig verandert, is Verordening 261/2004 in principe van toepassing (zie HvJ., 11 juli 2019, *Ceske aerolinie*, C-502/18, EU:C:2019:604, punt 18).

10. Artikel 5.1, c) van Verordening 261 voorziet in een recht voor de passagier op een financiële compensatie in geval van annulering van zijn vlucht. Ook passagiers van een langdurig vertraagde vlucht hebben recht op een compensatie wanneer zij door een vertraging van een vlucht hun eindbestemming drie of meer uren na de door de luchtvaartmaatschappij oorspronkelijk geplande aankomsttijd bereiken (zie o.a. HvJ, 19 november 2015, *Sturgeon*, C-402/07 en C-432/07, EU:C:2009:716, dictum en bevestigd door HvJ., 23 oktober 2012, *Nelson*, C-581/10 en C-629/10, EU:C:2012:657, dictum).

Artikel 7 van Verordening 261 stelt de compensatie vast op 250 EUR voor alle vluchten tot en met 1500 km; 400 EUR voor alle intracommunautaire vluchten van meer dan 1500 km, en voor alle andere vluchten tussen 1500 en 3500 km en 600 EUR voor de vluchten die niet onder die twee categorieën vallen.

2. TOEPASSING

11. Verweerster betwist dat Verordening 261 van toepassing is wanneer er zich een langdurige vertraging voordoet op een vlucht met vertrek en aankomst binnen het grondgebied van de Verenigde Staten van Amerika, ook wanneer die vlucht de laatste vlucht is van twee rechtstreeks op elkaar aansluitende vluchten en waarvan de eerste vlucht vertrekt vanop een luchthaven op het grondgebied van een lidstaat.

12. Eisers beroepen zich op de rechtspraak van het Hof van Justitie in de zaak Wegener (C-537/17). Hoewel de feiten in die zaak op het eerste zicht gelijkaardig lijken met de feiten van onderhavig geschil, stelt de Rechtbank vast dat in de zaak Wegener de vertraging zich had voorgedaan op de eerste vlucht (en dus de vlucht vertrekkend vanop een luchthaven op het grondgebied van een lidstaat) die werd uitgevoerd door een niet-communautaire luchtvaartmaatschappij.

In onderhavig geding heeft de vertraging zich voorgedaan op de tweede vlucht die plaatsvindt tussen Newark (Verenigde Staten van Amerika) en San José (Verenigde Staten van Amerika). Bijgevolg kan de oplossing die het Hof van Justitie heeft aangereikt de zaak Wegener niet zomaar toegepast worden op onderhavig geschil.

13. Het Hof van Justitie heeft in het arrest Ceske aerolinie (C-502/18) eveneens een gelijkaardig geval behandeld.

Het Hof van Justitie heeft in die zaak geoordeeld dat Verordening 261 ook van toepassing is op een tweede vlucht in een reeks van rechtstreeks aansluitende vluchten wanneer de eerste vlucht vertrekt vanop een luchthaven op het grondgebied van een lidstaat. In die zaak was de vertraging opgetreden op de tweede vlucht die werd uitgevoerd door een niet-communautaire luchtvaartmaatschappij. In die zaak werd de vraag gesteld of de communautaire maatschappij die de eerste vlucht heeft uitgevoerd, kan aangesproken tot betaling van de compensatie voor de langdurige vertraging veroorzaakt op de tweede vlucht die materieel door een niet-communautaire luchtvaartmaatschappij werd uitgevoerd.

In onderhavig geschil werden zowel de eerste als de tweede vlucht door verweerster, een niet-communautaire luchtvaartmaatschappij, uitgevoerd. In tegenstelling tot de zaak

Ceske aerolinie is in onderhavig geschil geen communautaire luchtvaartmaatschappij betrokken. De communautaire luchtvaartmaatschappij die de tickets heeft uitgeschreven is zelfs geen partij in het geding. Bijgevolg kan de oplossing die het Hof van Justitie heeft aangereikt de zaak Ceske aerolinie niet zomaar toegepast worden op onderhavig geding.

De rechtspraak van het Hof van Justitie biedt onvoldoende elementen voor het feitelijk kader van het onderhavig geschil.

14. Daarnaast wijst verweerster erop dat indien Verordening 261 van toepassing zou zijn op de situatie waarbij er zich een langdurige vertraging voordoet op de tweede vlucht van een reeks rechtstreeks aansluitende vluchten, zij een extraterritoriale werking zou hebben die strijdig is met het internationaal recht als die tweede vlucht zich volledig voordoet binnen het grondgebied van een derde land.

Meer bepaald wijst verweerster erop dat de vertraging is ontstaan op het grondgebied van de Verenigde Staten van Amerika en de gevolgen ervan zich uitsluitend binnen het grondgebied ervan hebben voorgedaan. Het beginsel van soevereiniteit zou zich ertegen verzetten dat Verordening 261 van toepassing zou zijn op een aangelegenheid die plaatsvindt binnen het grondgebied van een derde land.

Het Hof van Justitie heeft in het arrest *Air Transport Association of America* van 21 december 2011 het beginsel van internationaal gewoonterecht volgens hetwelk elke staat de volledige en uitsluitende soevereiniteit over zijn eigen luchtruim heeft, erkend. Het Hof van Justitie heeft ook aangegeven dat deze algemene beginselen zijn gecodificeerd in onder meer artikel 1 van het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart, ondertekend te Chicago (Verenigde Staten) op 7 december 1944 (HvJ, 21 december 2011, *Air Transport Association of America e.a.*, C-366/10, EU:C:2011:864, punten 103 en 104).

Het afgeleid Unierecht, zoals Verordening 261, dient de hogere rechtsnormen zoals het internationaal (gewoonte)recht, te eerbiedigen.

Indien de stelling van verweerster correct zou zijn, dan stelt zich de vraag naar de geldigheid van Verordening 261 in het licht van het internationaal recht. De nationale rechterlijke instantie is niet bevoegd om een ongeldigheid van een Verordening vast te stellen.

15. Krachtens artikel 267, eerste lid van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie ("VWEU") is het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen.

Indien een vraag zich opdringt voor een rechterlijke instantie, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen (artikel 267, tweede lid VWEU).

De bevoegdheid van het Hof om bij prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging of de geldigheid van het recht van de Unie wordt uitsluitend op initiatief van de nationale rechterlijke instanties uitgeoefend, ongeacht of de partijen in het hoofdgeding al dan niet de wens hebben geuit dat de rechter zich tot het Hof wendt.

Een prejudiciële verwijzing kan bijzonder nuttig zijn wanneer een nieuwe uitleggingsvraag wordt opgeworpen die van belang is voor de uniforme toepassing van het recht van de Unie, of wanneer de bestaande rechtspraak niet voldoende duidelijk is voor een nieuw feitelijk of rechtskader.

16. Hoewel de Rechtbank niet verplicht is om het Hof van Justitie een vraag te stellen, meent de Rechtbank dat een antwoord op de gestelde prejudiciële vragen noodzakelijk is voor de oplossing van het geschil.

Immers dient er zich een probleem van interpretatie aan dat een beslissende invloed heeft op de vraag of Verordening 261 van toepassing is, en zo ja, of Verordening 261 geldig is.

Bovendien zijn de feiten van onderhavig geding niet volledig gelijklopend met de feiten waarover het Hof van Justitie reeds een uitspraak heeft gedaan.

De vraag naar de geldigheid van Verordening 261 in de omstandigheden van onderhavig geding, is nieuw. Enkel het Hof van Justitie is bevoegd om de ongeldigheid van Verordening vast te stellen.

17. De Rechtbank besluit bijgevolg dat het noodzakelijk is om het Hof van Justitie de prejudiciële vragen te stellen zoals weergegeven in het beschikkend gedeelte van dit vonnis.

Teneinde de privacy te waarborgen van partijen, zal de Rechtbank een geanonimiseerde versie van onderhavig vonnis tegelijkertijd overmaken aan het Hof van Justitie met het oog op publicatie en mededeling aan de belanghebbende partijen in toepassing van het procesreglement van het Hof van Justitie.

18. In afwachting van een uitspraak van het Hof van Justitie dient de rechtspleging opgeschort te worden en zal de zaak naar de rol gezonden worden met het oog op verdere instaatstelling na uitspraak van het Hof van Justitie.

* * * * *

OM DEZE REDENEN,

De Rechtbank, recht sprekende in laatste aanleg en op tegenspraak,

Verklaart de eis ontvankelijk,

Schort, alvorens verder recht te doen, de rechtspleging op en stelt de volgende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

- Dienen artikel 3.1, a) en artikel 7 van Verordening (EG) 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 295/91, zoals geïnterpreteerd door Uw Hof, zo uitgelegd te worden dat een passagier recht heeft op een financiële compensatie lastens een niet-communautaire luchtvaartmaatschappij wanneer hij op zijn eindbestemming aankomt met een vertraging van meer dan drie uur ingevolge een vertraging van de laatste vlucht, waarvan de plaats van vertrek en de plaats van aankomst beiden gelegen zijn op het grondgebied van een derde land zonder een tussenstop op het grondgebied van een lidstaat, in een reeks van rechtstreeks aansluitende vluchten die aanvangt op een luchthaven die gelegen is op het grondgebied van een lidstaat en welke vluchten allen materieel zijn uitgevoerd door die niet-communautaire luchtvaartmaatschappij en waarbij al die vluchten middels één boeking zijn gereserveerd door de passagier bij een communautaire luchtvaartmaatschappij die geen van die vluchten materieel heeft uitgevoerd?
- Voor het geval de eerste vraag bevestigend wordt beantwoordt, schendt Verordening (EG) 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 295/91 in de interpretatie van de eerste vraag, het internationaal recht, en in het bijzonder het beginsel van de uitsluitende en volledige soevereiniteit van een staat over zijn grondgebied en luchtruim, doordat die interpretatie het recht van Unie van toepassing maakt op een situatie die zich afspeelt binnen het grondgebied van een derde land?

Beveelt de griffier om onderhavig vonnis samen met een geanonimiseerde versie van onderhavig vonnis over te maken aan de griffie van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Zendt de zaak in afwachting van een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie naar de rol.

Houdt de beslissing over de kosten aan.

Dit vonnis werd gewezen door de 10e kamer - Zaal H van de Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel, samengesteld uit:

De heer LEYS, Rechter, Voorzitter van de kamer;

De heer GEYSELS, Rechter in ondernemingszaken;

Mevrouw VAN DOORNE-FEYS, Rechter in ondernemingszaken;

die alle zittingen hebben bijgewoond en aan het beraad hebben deelgenomen.

Dit vonnis werd uitgesproken in openbare terechtzitting door de heer LEYS, Rechter, Voorzitter van de kamer, bijgestaan door mevrouw VANDEN EYCKEN, Griffier, op 21 OKT 2020

VANDEN EYCKEN

VAN DOORNE-FEYS

GEYSELS

LEYS